СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 96. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го КВІТНЯ 1950. No. 96. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 27, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗА ФОНДИ НА РОЗБУДОВУ АТОМОВОЇ ФЛЬОТИ

Вашингтон, 25 квітня. — Атомом порушувана субмарина і протилетунська ракета, яка може поцілити літак у висоті 60,000 стіп це не мрія, а недалека дійсність. Це виявив у Конгресі адмірал Форест П. Шерман, голова морських операцій, коли зажадав висигнування $40,000,000 на побудову підводної лодки, яку має гнати атомова машина. Крім того Шерман зажадав фондів на інші винаходи, які мають покласти підстави для створення фльоти атомового віку. Перед комісією збройної сили в палаті репрезентантів він виявив, що загальний кошт на початкові нові винаходи виноситиме 500,000,000, одначе він тепер цих грошей ще не домагається. Він теж не виявив цілої програми побудови атомової фльоти.

Зате іменем департаменту війни ген. Дж. Лотон Колінс у розмові, переданій по радіо, виявив, що Злучені Держави стоять на порозі заведення нового роду зброї, яка може змінити цілковито дотеперішне розуміння танкової війни. Він згадав про існування стрільна для поборювання літаків, яке може знищити літак навіть у висоті 60,000 стіп.

Плян Шермана обіймає 25 інших предметів, між ін. перерібку одного кружляка на сплав, з якого можна буди висилати керовані стрільна. У пляні є теж змодернізовання одного літаконосця. Окрема оповістка департаменту маринарки каже, що впродовж найближчого місяця відбудуться проби пускання ракети для прослідження вищої надповітряної сфери з корабля, приміщеного в околиці рівника. Є це ракета типу Вікінга, яку випущено перед роком на пробних полях коло Лас Крусес у стейті Ню Мексіко, а яка досягнула тоді висоти понад 51 миль.

ПОЧАЛИ ВПРАВЛЯТИ ЦИВІЛЬНИХ ЛЮДЕЙ В АТОМОВІЙ ОБОРОНІ.

Уряд почав уже вправи цивільних осіб для відкриття смертоносних атомових проміннів, як передумову внутрішньої оборони. Знавці фізики, інженери й інші експерти зібралися в трьох осередках на п'ятитижневий курс для таких цілей. Один з осередків є в стейті Ню Йорк, другий в Тенесі, а третій у Каліфорнії. Кандидатів на учасників курсів назначили губернатори. Директор Бюра Цивільної Мобілізації у Вашингтоні, Пол Ларсен, каже, що треба наперед приготовити провідників для атомової оборони, щоб населення не осталося без інструкцій на випадок біди.

ПРОФЕСОР ЗАСТРІЛИВ ДВОХ ПРОФЕСОРІВ І ПОПОВНИВ САМОГУБСТВО.

У місцевості Перу, у стейті Небраска, професор психології стейтового учительського каледжу, д-й Б. К. Бейкер, застрілив президента каледжу д-ра Вилияма Л. Ніколаса і іншого професора, д-ра Павла А. Макевела, а опісля поповнив самогубство в своїм домі. При ньому найдено записку, яка звучала: „Вилі (президент каледжу) пробував відправити з посади не того чоловіка, якого треба було усунути". Поліція поровірила, що президент каледжу мав відправити д-ра Бейкера при реорганізації пляну науки в каледжі.

ХОЧУТЬ ПОЗБАВИТИ ТИСЯЧУ КОМУНІСТІВ АМЕРИКАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Вашингтон. — Коли республіканці в Конгресі поновно вийшли з закидами, що адміністрація Трумана переповнена комуністами, президент відповів одним словом: „Це партійність". З цієї нагоди прихильники президента пригадали, що підчас промови Трумана на зібранні федеральної палати адвокатів, він сказав: „Найбільша небезпека для нас не походить від комуністів у нашій країні, бо це тільки горстка загально погорджуваних крикунів. Найбільша небезпека походить від комуністичного імперіялізму з-за кордону, де находиться осередок хньої економічної і військової сили". При цій нагоді президент виявив, що уряд прослíджує більше ніж 1,000 натуралізованих громадян, щоб позбавити їх права громадянства за те, що вони беруть участь у підривній роботі. Він теж пригадав, що 138 осіб мають бути депортованих за комунізм.

БЕЛА ДОД ПРОТИ БУДЕНЦА.

Підчас переслухань в сенатській комісії над твердженням сен. Джозефа МекКарті про загніжджения комуністів у департаменті стейту переслухано д-ра Беллу В. Дод, комуністку, яку прогнала її партія з поміж своїх членів. Вона була головою учительської юнії в Ню Йорку. На переслуханні вона заявила, що нічого не чувала про призначення Овена Латімора як комуністичного агента, хоч була членом екзекутивного комітету Комуністичної партії. Вона назвала Луїса Буденца, колишнього редактора комуністичного щоденника Дейлі Воркер „показовим чоловіком" („фінгер мен"), який вислугується групі на чолі якої стоїть сен. МекКарті. Свідоцтво Буденца в сенатській Комісії вона назвала „нечесним" і осудила його за те, що він по короткім часі покинув комуністів, ніби то нате, щоб збирати лаври серед ворогів комунізму. Вона сама обстоює дальше комуністичну ідею, тільки негодує на теперішній провід Комуністичної партії.

НАЙШЛИ ДИТИНУ, ВИКРАДЕНУ ЗІ ШПИТАЛЮ.

Ню Йорк.—Перед 26 днями, негайно після породу в шпиталі на Бронксі, хтось украв дитину матері-негерці. Дитина була передчасно народжена і її треба було втримувати штучно при житті. Погоння розписана по цілій країні не принесла успіху. Передучора найдено дитину не тільки живою, але й підхованою негерською послугачкою в готелі Кобурґ. Послугачка признался, що вкрала дитину, щоб повеличатися потомком перед своїм нешлюбним чоловіком. Вона хо- вала дитину за вказівками з книжок, головно втримувала для неї кімнату отоплену до 96 ступнів Фаренгайта.

АМЕРИКА ЗА ПРИЗНАННЯ НІМЕЧЧИНІ БІЛЬШОЇ РОЛІ В ОБОРОНІ ЕВРОПИ

Вашингтон, 25. квітня. — Уряд Злучених Держав працює тепер над способами, як признати Західній Німеччині більшу ролю при складанні плянів оборони Західної Европи і цілої спільноти з Північно-Атлантійського Пакту. Ці пропозиції хоче поставити уряд З. Д. на конференції трьох потуг в Лондоні найближчого місяця. Там мають передумати програму покликання до життя нової Атлантійської Ради на місце Програми Відбудови Европи і до неї мали б включити Німеччину. Німеччині мали б признати більше прав в закордонній політиці до такого ступня, щоб вона була спосібна увійти в склад держав з Північно Атлантійського Пакту. Впарі з цим мимохіть вирине питання поновного озброєння Німеччини. Є думка, що це можна буде перевести в такий спосіб, щоб була створена німецька армія, одначе не під німецькою командою. На таку пропозицію згодився вже департамент стейту й оборони.

ГЕН. КЛЕЙ ПРО НЕБЕЗПЕКУ ДЛЯ МИРУ ВІД ЗДВИГУ МОЛОДИХ КОМУНІСТІВ

Ню Йорк. — Ген. Лушюс Клей, колишній американський військовий губернатор Берліна, вважає наміренний похід пів мільйона комуністичної молоді з совєтської зони до західної в дні 28. травня за більшу небезпеку для свободи Берліна ніж совєтську блокаду Берліна перед двома роками. Це сказав Клей у промові при вантаженні харчевих продуктів для Берліна з причалу при 28. вулиці в Ню Йорку. Маніфестацію з цієї нагоди влаштував Міжнародний Комітет Рятунку для Втікачів з-поза Залізної Заслони.

ВОДНИЙ ШЛЯХ РІКОЮ СВ. ЛАВРЕНТІЯ ДО МОРЯ ПРИПИЗНЕНИЙ

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон заявив, що будова водного шляху до моря через ріку св. Лаврентія „давно припизнена". Він ще раз пригадав на значення цього шляху для оборони З. Д. і Канади та для економічної сили обох країн перед комісією прилюдних робіт палати. Кошти побудови каналу по ріці св. Лаврентія мають виносити 800,000.000 долярів.

АМЕРИКА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗАБРАННЯ КОРАБЛІВ МЕКСИКАНЦЯМИ

Департамент стейту вислав ноту до Мексика з протестом проти забрання американських рибацьких кораблів, які вибралися на ловлю раків до Мексиканського заливу. Тут зачеплений спір за водні границі між обома країнами в Мексиканськім заливі. Америка обстоює засаду, що права Мексика кінчаться поза тримилевою смугою від берега. Американські лодки находилися у віддалі 10 миль від мексиканського берега.

ГОДЯК ВІДМОВИВСЯ БРАТИ УЧАСТЬ У ФІЛЬМІ

Ню Йорк. — Іван Годяк відмовився брати участь у новій фільмі, яку названо „Причина до Сполоху" („Коз оф Аларм"). Він мав виступати як друга сила побіч Лоретти Йонг і Бері Соливана, одначе не прийшов на пробу в понеділок. Представник студії каже, що він невдоволений новим призначен-

ТУРКИ ІҐНОРУЮТЬ СОВЄТСЬКІ ДОМАГАННЯ ДО ДАРДАНЕЛІВ

Істамбул, Туреччина, 26 квітня. Відновлене в совєтській пресі домагання провірки конвенції в Монтро, що віддала Туреччині контролю Дарданелів, не викликало в самій Туреччині жадного вражения і його тут цілком ігнорується. Совєтські домагання повної контролі Чорного Моря і Дарданелів вважається тут „замкненою книгою", хоча країна аж ніяк не легковажить совєтської загрози. Під цим оглядом немає розбіжностей думок між турецькими партіями і якщо котрий з політиків пробували зайняти інше становище, він був би скінчений, як політик. Становище Туреччини диктується без сумніву свідомістю гарантій західних потуг.

ВАТИКАН ПРО ЦЕРКОВНИЙ ДОГОВІР В ПОЛЬЩІ

Рим, 26 квітня. Ватиканські кола віддають багато уваги польським повідомленням про заключення церковно-державного договору, що мав би і в тій країні перемінити церкву в сліпе знаряддя комуністичного уряду, як це вже сталося в Чехословаччині. Висловлюється надію, що польський єпископат не підпише цього договору без згоди кардинала Сапеги, що тепер перебуває на відвідинах в Апостольській Столиці.

НА БАЛТИКУ ЗНАЙДЕНО ПОДІРАВЛЕНЕ КУЛЯМИ КОЛЕСО З ЛІТАКА

ІСНУЮТЬ ОПРАВДАНІ ЗДОГАДИ, ЩО ВОНО ПОХОДИТЬ ЗІ ЗБИТОГО СОВЄТАМИ АМЕРИКАНСЬКГО ПРАЙВЕТІРА

Стокгольм, 26 квітня. — Один шведський рибалка витягнув вчора сітами з Балтійського моря подіравлене кулеметними кулями колесо з літака, яке, як здогадуються, походить зі збитого Совєтами безборонного американського Прайветіра. Колесо, разом з гамульцем, має американський контрольний знак з 1949 року та є виробу фірми Фаерстон. Рибалка, що витягнув колесо з води недалеко шведського острова Ґоттлянд, передав його шведським митним властям, які відправили його до Стокгольму і опісля до головної европейської кватири американської авіяції у Вісбаден в Німеччині для дальших доходжень. Як відомо, в справі пропавшого безслідно американського літака разом з 10 особами залоги прийшло до виміни гострих дипломатичних нот між урядами Совєтського Союзу і Злучених Держав, а випадок зараховується до найсеріозніших в теперішній холодній війні.

ПРИГАДУЮТЬ „ПРИСЯГУ НАД ЛАБОЮ"

Берлін, 26 квітня. — Вчора минуло точно п'ять років з того дня, як совєтські і американські вояки подали собі руки над Лабою, розгромивши гітлерівську воєнну машину. При цій історичній зустрічі совєтські і американські вояки присягали „вічну приязнь", про яку вже всі забули, за виїмком одного з шістьох американських вояків, Джозефа П. Половського з Шикаго, який був при цій зустрічі. Вчора він заявив: „Настав час, щоби нації потвердили цю врочисту присягу над Лабою. Тому я прилучуюсь до закликну, щоби народи знову відновили своє порозуміння і приязнь та щоби присяга, зложена на политих кров'ю історичних побойовищах Лаби, не була зложена намарно".

ЗАПОВІДАЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ ВИСАДУ НА ОСТРОВІ ЧУСАН

Гонґ Конґ, 26 квітня. В пресових повідомленнях тут говориться про можливість безпосереднього десанту китайських комуністичних військ на острові Чусан, останній ще націоналістич. базі поза Формозою

„НЕПЕРЕМОЖНА УКРАЇНА" —ВАРТІСНЕ ВИДАННЯ КУК

Винипеґ, 26 квітня. У видавництві Комітету Українців Канади тількищо появилася книжка Данила Лобая „Непереможна Україна". Книжка має 240 сторін друку та передає цілий ряд автентичних совєтських документів про похід Москви на знищення України і її культури, як теж документально з'ясовуючи фікцію незалежности УРСР. Книжка, в ціні $1.50, вже є в продажі.

ЧЕРГОВА СТАТТЯ В. ДУШНИКА ПРО Д.П. В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРЕСІ

Американська преса стейту Вірджинія надрукувала в дні 16-го квітня довшу статтю Володимира Душника про нових европейських переселенців в тому стейті. В статті, написаній у висліді двотижневої поїздки автора по цьому стейті з рамени Католицької Добродійної Конференції, віддається багато місця українським переселенцям, зі згадкою про їх головного „спонсора" — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Попередні статті цього ж автора і на ці теми не залишились без впливу на позитивне полагодження нового переселенчого закону в Конгресі.

ТЕФТ СУМНІВАЄТЬСЯ ПРО ПОТРЕБУ ДАЛЬШОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ БРИТАНІЇ

Сен. Роберт А. Тефт, республіканець з Огайо, візвав Конгрес до зменшення видатків на чужинну допомогу. Як арґумент для свого домагання він згадав, що Великобританія не потребує більше допомоги з Америки. Він пригадав на збалянсування британського бюджету, а це вказує на добрий фінансовий стан Англії.

Наступний причинок для Пляну Маршала мав би виносити $3,366.450.000. За арґументом Тефта фонди треба б зменшити на цілий біліон долярів.

КОМУНІСТИЧНА ЧЕРГА НА ЧЕХОСЛОВАЦЬКУ АРМІЮ

ЗЯТЬ ГОТВАЛЬДА ІМЕНОВАНИЙ МІНІСТРОМ ОБОРОНИ НА МІСЦЕ ГЕН. СВОБОДИ.

Прага, 26 квітня. — Після поголовних змін в поодиноких ділянках суспільного життя в Чехословаччині та після остаточної майже повної ліквідації Церкви, тепер прийшла комуністична черга на чехословацьку армію, яка вже багато разів була „чищена", але тільки у зв'язку з подібними акціями на інших ділянках. Вчора тут офіційно повідомлено, що міністром оборони іменовано зятя президента Готвальда, О. Цепіцку, відомого як найбільш радикального комуніста в країні, та який має повне довір'я Кремля. Цепіцка завжди занимав ключеві позиції в большевизації Чехословаччини. Він був насамперед міністром внутрішньої торгівлі, освіти і наостанці ще державним міністром церковних справ, що призвело до переміни церкви в сліпе знаряддя комуністичного уряду. Його призначення міністром оборони коментується як намагання завершити большевизацію країни власне повною большевизацією армії, передумовою якої є поголовна чистка всіх навіть тільки сумнівних під комуністичним оглядом елементів. Дотеперішній міністер оборони, ген. Людвик Свобода, був „підвищений" на пост заступника премієра та уповноваженний в справах спорту і фізичного виховання. Міністром справедливости іменовано Стефана Райса, нову „зірку" на чеському комуністичному небозводі. Останні зміни на урядових постах вважається дальшим совєтським заходом в загальній підготовці до війни. Рівночасно в переіменованому на Готвальдов місті Злін в східній Моравії почався судовий процес проти чотирьох підсудних, обвинувачених в шпигунстві та намаганні схопити Цепіцку.

ЛЕОПОЛЬД ВІДКИДАЄ ДОМАГАННЯ „ДОВШОЇ ПОДОРОЖІ".

Брюсель, 26 квітня. — Бельгійський король Леопольд, справа повороту якого з „добровільного вигнання" спричинила затяжну урядову кризу в країні, звернувся вчора окремим листом до премієра ван Зеелянда, з обуренням відкидаючи домагання соціялістів, щоби він негайно після повороту виїхав в „довшу подорож", залишаючи при владі свого малолітного ще сина Бодуїна. Після проголошення листа міжпартійні переговори в справі повороту Леопольда хвилево перервано, що з черги продовжує внутрішньо-політичну кризу.

ЩЕ ОДИН ПРОЦЕС „ШПИГУНСТВА" В РУМУНІЇ.

Букарешт, 26 квітня. — Перед місцевим комуністичним судом відповідає п'ятьох румунів, переважно колишніх службовців і співробітників місцевих англійських і американських інституцій, обвинувачених за „зраду" і „шпигунство". Всі п'ять підсудні „вповні призналися" до закидуваних їм злочинів. На підставі їх зізнань заарештовано вчора ще двох закордонних кореспондентів, один з яких працював для Асошіейтед Прес, а другий для Жидівської Телеграфічної Аґенції, теж під закидом шпигунства.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ПОГОДИВСЯ НА ЗАХІДНІ ДОМАГАННЯ В СПРАВІ ПОДАТКУ.

Франкфурт, 26 квітня. — Західно-німецький уряд остаточно погодився на домагання аліянтського Високого Комісаріяту щодо змін і доповнень у федеральному податковому законі, закінчуючи тим самим загрозливу кризу, що була виникла після аліянтського відкинення ухваленого закону та у зв'язку з гострою німецькою критикою того поступку. Німецький міністер фінансів, після розмов з представниками Високого Комісаріяту, повідомив їх про заходи, які будуть пороблені для прийняття західних домагань. Вже сьогодні мали б на цю тему відбутися дебати у федеральному парляменті.

БОЛЬШЕВИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРАВА НА ДЕМОНСТРАЦІЮ В ЗАХІДНОМУ БЕРЛІНІ.

Берлін, 26 квітня. — Центральна Рада комуністичної т. зв. „вільної німецької молоді" звернулася вчора знову до міського управління західних секторів Берліна, домагаючись дозволу на демонстрацію в тих секторах під час свого з'їзду в дні 28-го травня. В зверненні запевняється, що демонстрація буде „мирна". Рівночасно комуністи зорганізували свою „публічну опінію", що в тисячах листів видвигає такі самі домагання. Тимчасом західні військові залоги в Берліні вправляються в практиках вуличних боїв, рішені — як це ствердженo у Вашингтоні — обстояти своє право та вдержати лад в Берліні в потребі теж при допомозі зброї.

СТРАЙК ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ В ЛОНДОНІ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

Лондон, 26 квітня. — Страйк робітників в місцевому порті дальше поширюється, паралізуючи у великій частині портовий рух. Страйк почало не цілих дві тисячі робітників, протестуючи проти видалення з професійної спілки трьох робітників, які минулого року допомагали комуністам організувати політичний страйк. Тепер до них вже долучилася більша частина всіх портових робітників. Кількість страйкуючих вчора виносила вже поверх 13 тисяч. Для вдержання необхідного руху в порті використовується військо, що допомагає робітникам, які не страйкують.

БІЙКИ МІЖ КОМУНІСТАМИ І ФАШИСТАМИ В ІТАЛІЇ.

Неаполь, 26 квітня. — Вчора тут дійшло до завзятих бійки між про-фашистською і комуністичною молоддю, кожна з якої на свій лад обходила річницю закінчення другої світової війни в цій країні. Багато осіб було побитих, а поліція заарештувала десятьох демонстрантів.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БОРОТЬБА З КОМУНІСТАМИ

Президент Труман, промовляючи на вечері, влаштованій Федеральною Адвокатською Палатою, заявив, що теперішня адміністрація поборює комунізм і буде його поборювати, але „законним шляхом". Ціла промова була властиво публичною відповіддю на тактику боротьби з комуністами, якої вживає сенатор И. Р. МекКарті. Цю тактику назвав президент „злою", такою, для якої не повинно бути місця в демократії, основою якої є справедливість.

Президент переконаний, що в адміністрації немає ні одного урядовця-комуніста, але взиває усіх тих, що думають інакше й мають на це дані, щоб повідомили про це Еф Бі Ай. Ця установа провірить усе якнайточніше, але так, щоб не шкодити людині, якщоб закиди виявились безпідставними. Ми не перемінимо наш Еф Бі Ай на Гестапо, якби собі цього дехто бажав, казав президент, ні не будемо контролювати, що люди читають, говорять і думають, бо не хочемо перемінити нашу країну на тоталітарну.

З такими думками президента погодиться певно подавляюча більшість американського народу. Зате інакше, коли йдеться про оцінку президента щодо сили і впливів американських комуністів. Президент Труман заявив, що комуністи в Америці це тільки мала група, яка робить багато галасу та до якої американський загал відноситься зо зневагою. Ця група, як виходило б, не є небезпечною, але небезпечним є закордонний комуністичний імперіялізм. Про те, що комуністи в Америці мала група та без впливу, чули ми теж і тоді, коли ця мала група, як який господар країни, малощо не рішала про американський патріотизм. Як Гітлер зірвав приязнь зо Сталіном і напав на Совєти, тоді теж і американські комуністи стали за одну ніч „патріотами", та ще тисяч-процентовими. Вони не тільки заявились зараз за „священну війну з Гітлером", але почали, користаючи з конюнктури, при допомозі газет, брошур, книжок, радія та доносів терроризувати брехнею і очернюванням усіх тих, що добачували злочини не тільки в Гітлера, але й в Сталіна. Але в тих часах у Вашинґтоні не вважали вказаним забрати прилюдне слово в обороні невинних осіб, які терпіли через калюмніяторство. Чому ж тепер така зміна? Ще одно. До яких впливів дійшла ця „мала" група комуністів у впливових робітничих юніях, про те й згадувати не треба. Про це можна було переконатись не так давно, як переводилась „чистка" в юніях Конгресу Індустріяльних Організацій (КІО).

Ми годимось з президентом Труманом щодо цього, щоб придержуватись закону і поступати справедливо, не нарушуючи американських свобід. Теж і в боротьбі з комуністами та їх прихильниками не повинні терпіти невинні люди, льояльні й патріотичні. Але коли зо справжньої горстки націстів в Америці роблено свого часу велику небезпеку, то не робім з куди більшої групи прихильників Кремля „малу" і „галасливу" групу, а не таку, що як не є, то може бути у відповідній хвилині великою небезпекою. Правда, президент мабуть дістав такі запевнення від державних установ, завданням яких є дбати про забезпеку країни перед підривними елементами, що має добру підставу легковажити малою групою комуністів в цій країні. Проте, на нашу думку, як він добачує „закордонну комуністичну небезпеку", мусить одночасно глядіти уважно й на „внутрішню небезпеку" з боку тих комуністів, що в Америці.

Посилення голосу вільного світу

Те, що сказав секретар стейту, Дін Ачесон, про „тотальну дипломатію", а президент Труман про поширювання американської правди, доповнив Роско Друммонд, директор інформацій Пляну Маршала в Европі, своєю промовою на зібранні Американського Товариства Газетних Редакторів. Це мова про далекосяжний плян, закроєний теперішньою адміністрацією, якої представником являється теж і Друммонд.

Цей плян обіймає створення Північно-Атлантійської політичної ради, вільної від вета. Така рада могла б у країнах Атлантійського Пакту сповняти такі завдання, які мала сповняти Рада Безпеки Обєднаних Держав, а яка не може цього робити з причини вета Совєтів. Заки повстане ця нова рада, буде покликана до життя установа, завданням якої буде поширяти спільну інформаційну програму для усієї спільноти, обнятої Північно - Атлантійським Пактом.

Оці пропозиції згідні з наміром секретаря Ачесона, щоб обєднати країни Атлантійського Пакту не тільки для військових цілей, але й для економічних та таких, як оборона „засад демократії, особистої волі і сили права". Іншими словами Америка хоче зміцнити теперішній фронт вільного світу. Хоч головне вістря ударів Москви звернене проти Америки, ніхто сьогодні несумнівається, що удар в якунебудь іншу Західну країну є звернений теж проти Америки і то без огляду на це, звідки він виходить: з Москви, Праги, Букарешту, Варшави, чи Софії. До зміцнення цього фронту буде вжитий теперішній „Голос Америки". Для тої самої цілі будуть вжиті голоси Британської Радієвої Корпорації, Радіо Франс чи інших радієвих станцій в вільній Европі та по всьому світі. Значить у практиці Північно-Атлантійський Пакт переміниться на політичну раду з бюром вільної інформаційної служби.

Зразком, як така спільна інформаційна служба має працювати, може послужити праця Друммонда, як директора інформацій Адміністрації Економічної Кооперації, тобто Пляну Маршала.

Плян Маршала підтримують під теперішню пору 2,000 щоденників, які виходять щодня у 110,000,000 примірниках зі 4,000 статтями про нього кожного тижня.

Радієві програми розголошують його у всіх мовах Европи й досягають 40,000,000 слухачів. У театральних залях Европи приглядається кожного тижня 30,000,000 осіб фільмам, які згадують про діяльність Пляну Маршала.

А це тільки економічна сторінка обєднаної пропаганди. Якщо до неї додадуть політичну й загалом „тотальну" — отже всебічну, то вона може стати могутньою зброєю.

Проти хуліганства в суспільному житті

В пресі української еміґрації в Европі доводиться нераз вичитувати повідомлення про застосування метод п'ястука в полагоджуванні місцевих партійних чи організаційних порахунків. Власне, методи п'ястука це легко сказано. Бо під час таких порахунків приходило до хуліганства, яке кінчалося розбиттям голов, поломанням ребер та важкого покалічення особи чи осіб.

Клясичним прикладом такого хуліганства міг би послужити випадок, що мав свій епілог в т. зв. „Померельському процесі" в Бельгії в якому засуджено сімох молодих українців, членів місцевих українських організацій, за те, що побили в Ганзі-Померель заступника голови місцевої філії Союзу Українців Бельгії, Михайла Тренбача, та чотири жінки, які намагалися рятувати нападеного з рук опричників. В повідомленні з цього процесу говориться, що „прокуратор у своїй промові ствердив, що підсудні побили Тренбача, звівши з ним свої партійно-політичні й релігійні порахунки, підкреслюючи особливу дикість і звірськість, з якою підсудні вчинили свій злочин, та домагаючись суворого покарання, бо таких дій не допускає ніякий закон".

Вістку про цю жалюгідну і справді каригідну подію ми передали з інформаційного обов'язку теж в цьому щоденнику. Проте, ми здержались від коментарів, бо на цю тему ми вже нераз сказали своє слово з найгострішим засудом проти того роду метод в суспільному житті. Автім, повідомлення про такі п'ястукові порахунки між українськими та іншими іміґрантами в Европі вже належали майже до „звичайних".

Інше діло, як подібні методи починають повторюватися на американському континенті, цій найбільшій твердині важким трудом здобутого і закріпленого демократичного правопорядку і законности. На щастя, з подібними випадками нам у цій країні ще не доводилося зустрічатись і, хочеться вірити, ніколи не доведеться. Натомість, в бразилійській „Праці" з 22-го березня зустрічаємо вияснення п. А. Мудрика і рівночасно його найгостріший засуд одного подібного випадку, що трапився в тамошній українській громаді. З вияснень виходить, що під час зборів Українського Допомогового Комітету в Куритибі, співробітник місцевої газети „Хлібороб", ред. М. Гец, поставив два цілком речеві запити в дискусії над касовим звітом. У відповідь на його запит, замість речового вияснення, з боку одного члена Управи впав під адресою дискутанта образливий вислів „Юда", за якими пішли вигуки та дальші образливі слова по адресі поодиноких громадян. Інтервенція предсідника зборів, що взяв в оборону заатакованих та відібрав напасникам голос, привернула знову порядок зборів. Але на тому справа не скінчилася. У вияснениях п. Мудрика дальше читаємо: „Дня 2-го березня в передполудневих годинах ввійшов до бюра редакції „Хлібороба" секретар УДК, п. С. Плахтин, буцімто по друкарську машинку, на якій саме писав ред. Гец, заявляючи, що не може її дати. На це п. Плахтин заявив, що „ви пожалуєте цього" і вийшов. За короткий час повернувся, але вже з головою УДК, п. П. Курачем, який настирливо вимагав видачі машинки, вириваючи з неї письмо, що його писав ред. Гец. Машинку, яка до речі є власністю Союзу і редакції „Хлібороба", ред. М. Гец сховав з трудом до шафи. Тоді оба керманичі громадської допомогової установи фізичним насильством розбили шафу і чинно зневажили п. ред. М. Геца".

Передаємо тільки сам факт, не орієнтуючись належно в усіх можливих партійно-політичних чи будь-яких інших залежностях, які за цим фактом криються. Але ми не маємо досить гострих слів, щоби якнайрішучіше осудити і натаврувати такі методи в українському суспільному житті, без огляду на те, де, як і

(Докінчення на стор. 3-тій)

Д-р Богдан Олесницький. (Нюарк, Н. Дж.).

ВАЖЛИВА СПРАВА

(Про вакаційні оселі для молоді).

В останньому часі на сторінках нашої преси, зокрема у „Свободі", появилися нотатки про потребу вакаційних осель для нашої молоді. Відомо стало, що для тієї мети створився теж окремий Комітет з осідком у Ню Йорку — і, що громадська думка приняла цей почин з гідною похвали увагою та зрозумінням справи.

Доречі справа вакаційних осель для нашої молоді в ЗДА — це одна з найважливіших і найбільш актуальних наших громадських проблем сьогоднішнього дня.

Велике число нашої української молоді та дітвори, головно тих, які після кількох років скитальського життя у знищеній війною Европі — нещодавно причалили до гостинних берегів ЗДА, живе в невідповідних санітарно-гігієнічних умовинах великоміських переулків східнього побережжя. Справа в тому, щоби так тій недавно прибувшій до Америки дітворі й молоді шкільного віку, як теж і дітям, в першу чергу бідніших американсько-українських родин, забезпечити здорове і доцільне проведення літнього дозвілля.

Кожна культурна нація присвячує незвичайно велику увагу здоровному і духовному вихованні молодого покоління, знаючи, що від вартості його залежить будучність і сила всього народу. Не диво, що й ми, українці, свідомі тих великих завдань, які поставила перед нами історія, мусимо зі спеціяльною дбайливістю і зрозумінням ставитись до проблеми вирощення і виховання нової, тілом і духом здорової генерації нашого народу. Адже ці молоденькі хлопці та дівчата, що після нервових днів втечі з-під рідних стріх і після гірких, безнадійних років нидіння по іровських таборах у центральній і західній Европі, нарешті опинилися на вільній землі Вашингтона, — адже ці щасливіші на долю, тут уже народжені діти українців, що прибули сюди давніше, тікаючи від злиднів життя на рідній, не своїй землі, — це не хто інший, а ті, що вже в недалекій майбутності творитимуть українсько-американське громадянство й у великій мірі будуть впливати на долю нашого рідного краю.

Ясно, що від фізичного здоров'я і духової тугости нашої молоді та від її національного виховання залежить доля і роля українського елементу в цій величній країні людських прав і свободи.

Після вологої, вітристої і під кожним оглядом нездорової цьогорічної зими, яка дошкульно дала себе в знаки мешканцям східньо-американських великоміських осередків і позначилася великим числом „коммон колдів", ангін, бронхітів та вірусових і ревматичних захорувань — швидкими кроками зближається до нас спекотливе, задушливе літо, що, як знаємо, так важко провести його серед задимлених мурів індустріяльних міст. Не диво, що провідні круги нашого громадянства хотіли би створити для нашої українсько - американської дітвори здорове і приємне літо, бажали б вирвати ці молоденькі організми з цупких кліщів міської задухи і вивезти їх десь у здорову, гірську околицю, де, під наглядом досвідчених виховників і лікарів, наша шкільна, а може й дошкільна молодь — могла б провести під фізичним і духовим оглядом корисні вакації.

Нам, лікарям, відомо, що від фізичної кондиції людини і від її фізичного виховання залежить у великій мірі її майбутнє здоров'я і вислід її конфліктів з різними інфекціями, зокрема з туберкульозою, на яку такі податливі — занедбані і кволі молоді організми. Сонце, свіже гірське повітря і вода гірських озер і потоків, а також спортово-руханкові вправи — це ті важливі елементи, що при їх помочі наша молодь може набрати сил і відпорності до всяких небезпек щоденного життя. Ми знаємо, що матеріяльна мізерія нашого, головним чином новоприбувшого, громадянства — не дозволить і подумати про індивідуальне зорганізування літнього дозвілля для наших дітей. Це, що для поодиноких родин покищо неможливе, можна дуже легко створити збірним громадським зусиллям у формі вакаційних осель для молоді.

Ясна річ, що такі збірні вакаційні оселі мають, окрім величезної здоровної вартості, також окрему національно-виховну вагу, яка доречі така потрібна для нашої доростаючої молоді, що серед безлічі нових вражень і почувань шукає правильного шляху для свого духового і національного розвитку. Кожний з нас розуміє теж колосальну вагу вакаційних осель для нав'язання гармонійного і дружнього співжиття між нашою „давньо" і „ново"-іміґрантською дітворою і спільної виміни окремих вартостей характеру поміж цими доростаючими молодими людьми, дітьми одного і того самого народу.

Ми хочемо вірити, що широкий загал нашого громадянства з вдоволенням і прихильністю прийме почин Ініціятивного Комітету, а що важніше, щедрими жертвами допоможе щасливий задум перевести в реальну, таку хосенну для нашої справи дійсність.

Лев Ясінчук

ВИЗВОЛЬНИКИ

(Уривок з повісти: „Данина Молохові")

4)

З черги поступали у президію менші величини; до впорядчиків зі Сх. України добірають учасників із Західної України. Ніхто з учасників їх не називає; вже є готовий список, який відчитують від стола.

— Хто за цю „пропозіцію"?

Всі як один підносять руки в гору.

— Президіюм обране, — сповіщає головний впорядчик, а його заява губиться в божевільних оплесках усіх учасників.

— Слово надається такому-то товаришу, для доповіді.

Діловому доповідачеві не важко було виголосити доповідь. Поза похвалою для непереможної доблесної Червоної Армії й поза фрази про панів панської Польщі, що повтікали й залишили народ, зміст доповіді був такий, як його виголошують усі доповідачі Радянського Союзу при всякій нагоді від тридцяти років. Було там про індустріялізацію Союза, — про щасливе колгоспне життя, про тракторні станції й комбайни, про веселе дитинство, про стахановщину, про рівноправність жінок, про Настю, що домоглася стільки то пудів буряків з одного гектара, про іншу Марію, що одержала орден, бо свиноматка під її охороною вродила дев'ятнадцятеро поросят, про вівчара, що одержав орден Леніна, про розвиток національних по формі, а соціялістичних по змісті культур усіх вільних народів на просторі Радянського Союзу, що займає одну шосту земної кулі. І в таку то щасливу країну і лад попадає тепер Западна Україна. І чи ж не дякувати за це вождю й не славословити його в резолюціях, підготованих наперед дбайливими впорядчиками мітінгу?

Народ виходить з салі такою масою, якби хтось висипав її з велетенського мішка. На вулицях і сумежних площах творилися гуртки; ті, що виходили обмінювалися враженнями та спостереженнями.

— Цікаве; з цілого змісту доповіді виходить, що Западна Україна буде окремою політичною одиницею, — зауважує відомий український робітник-патріот, крутячи папіроску на площі перед театром.

— В цьому нічого особлившого; тут мусять задержати інший правопорядок, ніж на Великій Україні, — каже до нього самопевним тоном учитель історії в середній школі.

— Я тільки подивляю, — каже львівський купець, що тимчасом наблизився до цього гуртка, як „вони" добре зазнайомлені з окремішністю характеру цієї теріторії!

В другому гуртку інші спостереження:

— Ми, місцеві, ще дуже не вміємо поводитися на таких мітингах; але — навчимося.

— То що ми; а не завважили ви, що й наші домородні комуністи не знають, коли плескати стоючи, коли сидячи; одні підносять правий п'ястук, інші лівий.

— Це дрібниці. Переконуюся, що одно головне: щоб плескати й то багато й сильно. — Хоч ця заввага була висловлена поважним тоном, то слухачі таки помітили легку іронію в голосі цього відважного спостерігача. Дехто скривився до усмішки, оглядаючися на інших.

— А бачили ви, що ті приїзжі комуністи зовсім не підносять п'ястуків; видно, що там уже вийшло з моди.

— Як брати розумово, то певно, що цього не потрібно. Пощо підносити п'ястука в державі пролетарів? Проти кого? — слухачі оглянулися на того, що це сказав і не знали, чи це поважне слово, чи притинок.

Поволі народ розходився, пережовуючи недавно бачине й заслухане. Неодин старався заглянути в темне нутро хоч би й найближчої будучности. Захоплений новими відомостями набраними на мітінгу, каже друкарський робітник до свого товариша:

— Якщо б такі мітінги (вже всі так називали) відбувалися частіше, то можна б добре зорієнтуватися про радянську дійсність.

— Може бути, — відповів на це товариш виминаючо.

Але за недовгий час цей друкар вже інакшої співав, коли заповідали мітінг:

— Агі, а це що таке, вже аж остогидло. Тільки мітінг, та мітінг. Приїде Бажан — мітінг, приїде Корнійчук — мітінг, — Хрущов — мітінг, Тимошенко — мітінг, і так у безконечність. Це так сказати б — випадкові мітінги; вибори, встановлення кандидатів, злука Західної України зо Східною. Тоді ще не знали, що навіть такі справи, як війна з Фінляндією, вимагають, щоб їх схвалили львівські робітники на своїх мітінгах, а тоді — вже очевидно — держава виповість війну, що то вибухла 29. листопада 1939 р.

Зміст мітінгів завжди один і той самий, хіба, що на мітінгу за війною з Фінляндією заміняв промовець „панів панської Польщі" на Манергайма, якого червона армія так знівечить, як японських самураїв біля озера Хасан.

Кромі цих загальних мітінгів відбувалися в таких самих справах дрібніші, по установах і виробництвах. Кінчилася праця в установі й комусь доручають негайно повідомити всіх працівників, що після роботи буде мітінг. І люди сидять, чи стоять голодні, скільки треба. А треба деколи довгенько, бо й домородним бесідникам — підбурхувачам та підлабузнювачам треба теж щось помимрити, щоб закінчити промову прославленням великого Сталіна й тим звернути на себе увагу начальства.

Крім мітінгів відбувалися вечорами у салі засідань львівського ратуша так зв. „лекції" для освідомлення інтелігенції. Лекція тривала півтори до дві години. Викладали спеціялісти різних ділянок з так зв. лекційного бюра, що примістилося було при вулиці Осолінських. Після кожної доповіді, — запитував промовець, „чи будуть які запитання", але ніколи ніхто не проявляв ніякого особлившого зацікавлення. — Щойно, коли після доповіді на тему свободи всіх національностей у Рад. Союзі, впало таке питання, то молодий надійний учений історик і естет доктор Зубик, встав і запитав:

— Якщо в Радянському Союзі кожна мова має однакові права, то як пояснити, що товариш Хрущов і Маршал Тимошенко, оба українці, промовляли у Львові до українців по-російськи?

(Дальше буде).

Читайте українські книжки та часописи, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

РОМАН ЗАЯЧКІВСЬКИЙ

(В річницю смерти).

Перед роком в останніх днях квітня 1949 р. українська громада Гартфорду, Конн., прощала й останню дорогу свого недавно прибулого громадянина, пок. Романа Заячківського. Не було над Його могилою представників нашого правничого світу, щоб від старших і молодших колег попращати цего передового юриста галицької землі, голову Нотаріяльної Палати у Львові, зразкового українського громадянина, що весь свій вік ділив зі своїм народом тяжку його долю. Хай тих кілька стрічок сердечного спогаду будуть за прощальне слово й грудку землі рідної, далекої батьківщини.

Покійний народився в 1881 р. в містечку Тисьмениця біля Станиславова, як син судді Тита Заячківського. Виріс в атмосфері патріотичної, народовецької родини Заячківських, що дала нашому народові багато діячів в усіх ділянках громадського життя. З хати батька й діда — о. Йосифа Заячківського, що в 1868 р. був одним з основників Т-ва „Просвіта" у Львові, виніс зацікавлення громадськими справами та ціле своє життя приймав живу участь в громадському житті.

Як студент університету, був учасником та одним з керівників „сецесії" українського студентства з Львівського університету в 1902 р., на знак протесту проти його полонізації. Юридичну освіту закінчив у Відні, що разом з другими західньо-австрійськими містами гостинно прийняв українських студентів.

Після студій працював в нотаріяті в Галичині. Листопад 1918 р. та проголошення державности застає його заст. нотаря в Обертині. Громадянство покликує його на комісара окружного міста Коломиї, якого справами керує аж до відступу українського війська. За те польська влада тримала його довший час в тюрмі.

В 1920 р. стає нотарем в Яблонові біля Коломиї. Та участь в громадянському житті стає причиною постійних переслідувань та нових арештів. Вже в першому році праці закривають йому безпідставно канцелярію. Ледви виборов дозвіл на відкриття, приходить арешт за заповнення анкетного листка „неустійнена державна приналежність". Після розправи в Варшаві в 1923 р. його реґабілітовано й перенесено до Надвірної. Десять років побуту в цьому місті це поруч з професійною роботою час віднови знищених війною Читалень Просвіти в повіті, організація кооператив, кружків Рідної Школи і др. Участь в Міській Раді, це постійна боротьба з порушниками прав українського населення. Ця діяльність та довіря, яким наділяло громадянство свого нотаря дає польській владі підставу до нових репресій.

В 1933 р. переведено чистку нотаріяту від „нельояльних" елементів. Як один з перших паде жертвою Роман Заячківський. Не легко приходиться немолодій уже сімейній людині починати з початку як писар спілки нотарів. Щойно за кілька років вдалося добитися реактивізації як нотаря на глибокій провінції. Тут застає його совєтська окупація.

Переїзджає до Львова, де легше було не бути на оці нової влади. Працює книговодом, а від 1940 р. в бібліотеці Академії Наук (кол. НТШ).

Після звільнення від большевиків, коли здавалося, що приходить час для розбудови власної адміністрації, стає з пок. Василем Дяковом (розстріляний німцями в 1943 р.) та другими колегами до організації нотаріяту в Галичині. Зібрання нотарів покликає його на голову Нотаріяльної Палати у Львові. В тяжких умовах німецької окупації на відповідальному посту він знову стояв на службі свойому громадянству.

Рік за роком приносить Покійному нові й нові удари. Літом 1943 р. зломання ноги приковує його до постелі. Весною 1944 р. улюблена молодша доня Галя гине біля Підгаєць в рядах УПА рівночасно з виїздом батьків зі Львова на захід, бо в Галичину входять знову большевики. Почався довгий, чотиролітний важкий шлях скиталься через Лемківщину, Словаччину, Австрію до Гартфорду в ЗДА.

Втомлене серце витримало ці всі удари й труди та 25. квітня минулого року перестало бити залишаючи всіх, хто знали Покійного у щирому смутку, а тим, кому довелося співпрацювати з Ним, найкращий спогад людини характеру та відданого громадського діяча.

Д-р К. Паньківський.

ЯК ДИВИТИСЬ НА ТВОРИ МИСТЕЦТВА?

На цю тему відбудеться доповідь проф. Д. Горнятекевича в четвер, 27 квітня, в Літературно-Мистецькому Клюбу, в Ню Йорку (Евеня А, ч. 101), година 7.30 вечером.

Починаємо змагання

Четвертий Конґрес Українців в Америці вирішив приступити у 1950 р. до збирання Національного Фонду для ведення політичної, допомогової і культурно-освітної праці.

На українських землях йде завзята боротьба за справедливість, за право жити вільним життям на рідних землях, за **вільну, самостійну і соборну Україну.** У тій боротьбі найкращі сини України жертвують своїм власним життям та життям своєї родини. У тій боротьбі наші рідні, брати і сестри потребують допомоги, яку ми мусимо дати, коли бажаємо здобути для народу волю і незалежну державу. Ця допомога мусить бути скора, щира і щедра. Бо, коли наші брати проливають кров і віддають своє молоде життя, нам не вільно відтягатися від дрібних жертв, що їх від нас потребує український нарід.

Провід Українського Конґресового Комітету, виконуючи ухвали Четвертого Конґресу, — приступив до збирання Національного Фонду, щоб посилити свою працю та допомогти Україні у її змаганнях до визволення.

Перший бюджет на 1950 рік усталено на 250,000 долярів. То значиться, нам треба лиш 25 тисяч свідомих Українців, які добровільно зложать свої 10-долярові пожертви у цьому році, а бюджет повнотою буде виконаний. Український Конґресовий Комітет вірить, що в цілій Америці знайдеться така скількість Українців, що будуть свідомі тих завдань, які тяжать на нас усіх у допомозі рідному краєві.

Вже перші два місяці принесли деякий успіх, що його ми хочемо сьогодні проголосити.

Перших 25 стейтів відгукнулося на заклик УКК і прислали свої пожертви. Проголошуючи наш перший вислід після стейтів, а в стейтах по містах, проголошуємо отсим наші змагання за найсвідоміший стейт, а у стейті за найсвідомішу українську громаду.

Стейт Ню Йорк: Ню Йорк Ситі 2,363,72; Бруклин 700.—; Бронкс 175.—; Інші 788.50; — Разом $4.027.22.

Стейт Огайо: — Клівленд: 1.280.80; Інші 696,54. — Разом $1.977.34.

Стейт Ню Джерзі: — Джерзі Ситі 941.—; Елизабет 254.—; Нюарк 60.—; Інші 230,50. — Разом $1.485.50.

Стейт Пенсилвенія: — Филаделфія 396.—; Піттсбурґ — 301.77; Бутлер 227.25; — Інші 299.—. Разом $1.224.02.

Стейт Мишиґен: $602.

Стейт Мериленд: — Балтімор $326.— Дниші $88.— Разом — $414.—

Стейти: Іллиной: 315.— Род Ауленд 310,53; Коннектикут — 275.-; Тексас — 253.-; Міннесота — 125.-; Массачусетс — 85.-; В. Вірджінія — 70.-; Висконсін — 60.-; Каліфорнія — 45.-; — Вірджінія — 30.-; Міссісіпі — 20.-; Н. Каролайна — 12.50; Н. Дакота — 12.-; Делевар — 10.-; Індіяна — 10.-; Небраска — 10.; С. Дакота — 10.-; Утаґ — 10.-; Арізона — 5.-

Український Конґресовий Комітет.

Проти хуліганства в суспільному житті

(Докінчення зі стор. 2-гої)

чому їх вжито. Це тим більше, що — як виходить з вияснень п. Мудрика — вчинок був доконаний з премидитацією. Весь наш загал, по всіх країнах і континентах, повинен і мусить однодушно та раз назавжди якнайгостріше засудити цей і всі подібні прояви хуліганства в українському громадському житті, без огляду на те, хто були та до якої партії чи групи належали виновники і по чийому боці була мериторична правда. Живемо в цивілізованому світі, в якому часи самосуддя належать до історії. Сьогодні хуліганство залишиться хуліґанством, без огляду на осіб, тло і причини, з яких воно заіснувало. З відразою і обуренням можна було читати, як частина іміґраційної преси намагалася виправдувати напасників з „Померельського процесу", правдоподібно своїх партійних однодумців. Тут не може бути виправдань! Або ми всі і у всіх випадках респектуватимемо цивілізаційні методи полагоджування громадсько-суспільних справ, або стягнемо на себе зневагу всього культурного світу і тих, що прийдуть по нас. Ми мусимо створити мур нашої громадської опінії проти всіх подібних проявів і викинути з нашого середовища кожного, що поважиться цей основний принцип цивілізованого суспільства порушити.

Ми здаємо собі справу, що в емоційних хвилинах, при розпалених умів і почуванб гарячою дискусією, може траплятися один чи другий випадок такого чи іншого некультурного виступу. Це трапляється серед найкультурніших народів, де до голосу приходить маса. Проте, в таких випадках наступає щвидше протвереження та знову культурний зворот до порядку. Усі суспільства борються теж проти таких спорадичних вибухів. Але для обдуманого хуліганства, як це трапляється то тут то там серед розпалених партійщиною українських громад, так як це мало місце в Ганзі-Померель в Бельгії чи в Куритибі в Бразилії, ми мусимо створити суворий закон загально-громадського засуду, який раз назавжди і безапеляційно виключатиме того роду практики з нашої зорганізованої спільноти.

ПЛЯН ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОЇ КРАЄВОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ РАДИ

Ню Йорк. — На спеціально скликаним зібранні повної Української Краєвої Господарської Ради в суботу 22. квітня в домівці Українського Демократичного Клюбу, основно передискутовано плян праці на близьчу і дальшу мету. Реферував справу інж. П. Красноніс. Приявні члени ради в числі 15 осіб в загальному одобрили плян, вказуючи на потребу ступневого його здійснювання. — Досі започатковано підготову для зорганізування будівельної спілки міського типу, для заложення в місті Ню Йорк кредитової кооперативи і теоретично передумано плян поселення на фармах. Згадані як і інші секції мають обов'язок скласти звіт зі своєї секції що три місяці, а президія має обов'язок такого звіту домагатися. Висловлено побажання, щоб для приспішення поселення на фармах зголошувалися поодинокі особи чи родини на адресу ради, щоб можна було знати, як далеко прийнялася думка поселення на землі. Встановлено постійну адресу в приміщенні Самопомочі, 77 Н. 7-а вул. в Ню Йорку. Назва ради в англійській мові звучить: — Ukrainian National Economic Council.

ЙОРДАН ПОВІДОМИВ О.Н. ПРО ПРИЛУЧЕННЯ ПАЛЕСТИНИ

Лейк Соксес, 26 квітня. Йорданський міністер закордонних справ офіціяльно повідомив генеральний секретаріят Об'єднаних Націй про злуку з цим королівством арабської частини Палестини, включно зі старим містом Єрусалиму. Злуку вирішив парлямент і її проголошено в окремій престольній промові шаха.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

СТЕЙТ КОНЕКТИКАТ

Дня 19. березня відбулися збори делегатів, на 22. Конвенцію У. Н. Союзу, стейту Конектікат. Зборами проводив п. Чернявський, як голова відділів У. Н. С. стейту Коннектікат. По довших нарадах та дискусіях, збори винесли ухвали, як побажання (проекти) до 22-ої Конвенції У. Н. С:

1. — З огляду на-це, що вибір різних конвенційних комісій забирає багато часу, а причина та, що члени комісій дістають надзвичайну платню, — домагаємося, щоби члени комісій працювали з патріотизму.

2. — Зредукувати Контрольну Комісію до трьох осіб, бо ту саму роботу, що робить п'ятьох, може зробити трьох людей.

3. — Щоби Конвенція знайшла якийсь спосіб дати якусь полекшу старшим членам.

4. — Піднести передплату на „Свободу", орган УНС, з 30 центів до 50 центів, бо при теперішньому стані „Свобода" не може вдержатись. „Свобода" мусить бути побільшена.

5. — Головні урядники не можуть бути вибирані по двох чи більше з одного стейту, чи з міста, як це було дотепер. Урядники повинні бути по двох з більших стейтів, а по одному з менших.

6. — До Головного Уряду повинні входити організатори, які радні.

7. — Дати більше довір'я місцевим урядникам в справі невилічимо хворих, щоби не мусіли в кожнім році тягатися по лікарях, а вірили вже на завірення відділових урядників, затверджені нотарем.

Дмитро Чернявський, гол.
Василь Ґіна, секретар.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую брата АНДРІЯ КУЦАЛАБА і його сина **Йосифа** з села Лопушниця, пов. Добромиль. Виїхав до U.S.A. в 1913 р.. Хто про них знає, або вони самі прошу голоситися до:

WASYL KUCALABA
EASTON, MD.

Голоси Читачів

„Як дбаєш так і маєш"

Насамперед кілька слів про себе. За фахом я є науковець, тобто за попередніх років не мав нічого спільного з фізичною працею. Забраний за Гітлера до Німеччини, два роки важко працював за умов дуже поганого харчування. Крім того довелося побувати в концентраційному таборі.

Це все, звичайно, не могло не відбитися на загальному стані організму.

По закінченні війни 2 роки працював в УНРРА'а.

Хоч великої користи з того не мав, але всеж сяк - так жив.

Але добре розуміючи, що нас в майбутньому чекає, насамперед важка фізична праця, кинув всі свої канцелярії й пішов працювати звичайним робітником до австрійських фірм. Одночасно не залишав громадської, літературної і наукової праці. Був головою Укр. К - ту в таб. Вергль, видрукував близько 40 статей, фейлетонів, оповідань, написав працю — „Біологічний метод в сільському господарстві", яка отримала з боку науковців найвищу оцінку. Крім того відчитав низку рефератів у таборі „Куфштайн".

По трьох роках такої підготовки вирушив до ЗДА, як фармерський робітник.

З сільським господарством мав спільного лише те, що 20 років тому закінчив високу агрономічну школу.

Ще на пароплаві був неприємно вражений тим, що певна скількість емігрантів всіляко уникала праці в допоміжній команді, яка, як відомо, є зобовязуючою для кожного.

Більше того — з розмов довідався, що хоч майже всі вони їдуть як фармерські робітники, але багато з них і не думая працювати на фармах. Що мали робити в ЗДА, з чого жити — і самі не могли сказати, сподіваючись певно на допомогу добросердечних краян.

Я хоч і не підписував ніякого контракту але був твердо рішений чесно виконати словесну обіцянку, яку дав конзулеві.

Важко було спочатку. Але придалося мені кількарічне треніювання в Австрії. За якийсь тиждень вправлявся з працею не гірше досвідчених американців. А далі праця пішла так, що не дуже говіркий і скупий на хвальбу господар тільки по раменах поплескував та все приказує: „Ей гуд мен, ей гуд юнкрен, гуд, вері гуд фармер".

Місцеве американське населення бачучи це ним далі, тим прихильніше ставилось до мене. З'організувався цілий гурт людей на чолі з міст. О'Гарра, які щиро піклувалися за мене. Щодня приїздили автами знайомитися, щедро обдаровуючи.

Нарешті запросили нас до своєї церкви і після Служби Божої всі присутні по черзі стали підходити до нас, тиснути руку й бажати щастя й долі в новій країні. Церемонія була така зворушлива, вітання такі сердечні, що у дружини сльози стояли на очах.

За кілька днів один американський часопис вмістив світлину мою і моєї родини, подавши про нас коротку статтю.

Ми приїхали з Европи з порожніми руками — зараз маю одних вбрань 9, 4 плащі, меблю, килими, маю цілий будинок на 6 кімнат переданий мені господарем. Поруч чималий город.

Заводжу господарку.

Для роз'їздів придбав мотоцикля і маю намір в скорім часі придбати авто.

Щира допомога американців і важка, але совісна моя праця закладають основи мого добробуту в ЗДА.

Не забуваю й своїх друзів по таборах. Першого ж місяця вислав три пакунки до Европи, крім того два місцеві господарі висловили бажання прийняти дві родини українців за моєю рекомендацією.

Прочитавши в „Свободі" повідомлення, що 18 фармерів відкликали свої ашуранси з причини залишення нашими людьми фарм, я не можу втриматися й не висловити свого обурення. Звичайно, можуть трапитися і дуже злі господарі, але ж то виняток. На підставі власного досвіду й знайомств з околишніми фармерами, можу сказати, що пересічний фармер цінує доброго робітника і піклується ним.

Ганьба тим, хто тільки з причини, що мовляв праця на фармі є важкою, кидає господаря, не зважаючи ні на авторитет українця, ні на те, що його кревні або друзі будуть через відкликання ашурансів побавлені змоги виїхати до Америки.

Правильно робить ЗУАДК, коли передумовою допомоги в справі підшукання праці ставить таким особам вимогу виїхати на фарми.

Володимир Петрівський,
Painted Post, N. Y.

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1950 Р.)

Филаделфія, Па.: Тов. Ольги Кобилянської, від. 48. СУА, п. Слободян $10, Стефан Кабан 5, Іван Слонський 5, Павло Ольховецький 8.

Часнат Гіл, Па.: п. Роберт Ф. Велш $100, Марія Сеник 10, Анна Соломійчук 10.

Скрентон, Па.: Іван Голик $5.

Форд, Па.: Тов. „Січ" від. 63, вкладка $ 10.

Нантікок, Па.: Укр. Гр. Кат. Церква Св. Николая (Коляда) Іван Плекон $40.

Ансонія, Па.: В. Петюк $5.

Честер, Па.: Миколай Сивий, членська вкладка $5.

Аллентавн, Па.: Петро Гентіш $44.

Істон, Па.: Т. Шайко $6.

Бехтелсвилл, Па.: — Стефан Мельник $5.

Мейфилд, Па.: Володимир Продивус $5.

Флітвуд, Па.: Михайло Стецик, чл. вкл. $10, жертва $3.

Карлайл, Па.: Федір Савчук $ 5.

громадянства перевели Петро Гентіш і Леонід Лисенко (нові іміґранти). Зложили по $3: — Іван Швець, Петро Гентіш, Іван Процак, Василь Ковалик,; по $2: Іван Пастух,, Михайло Сиванич, Петро Чйбатий, Василь Салаш, Андрій Щепанський, Олексій Береза, Іван Стасів; по $5: Михайло Іванів; по $1: М. Баранчак, Л. Лисенко, О. Рудакевич, М. Йовик, В. Гришко, Д. Гулич, М. Майдаш, І. Федоринець, В. Ґелеткanич, В. Кузьмяк, В. Коцапир, О. Дідух, П. Шурівецький.

МекАду, Па.: Гр. кат. Церква св. Марії, о. М. Каволя $25.

Линдора, Па.: Й. Лупань $ 5.

Блейн, Па.: Йосиф Шостак $5.

Нортгемптон, Па.: Антін Костів переслав збірку з 35-літн. ювілею ПП. Придун $23,50.

Вейн, Па.: Семен Халишев $5.

Фріманcбурґ, Па.: Адам Масляк $5.

Паслі, Па.: Наталія Осінська дол. 5.

Брістоль-Моррісвил, Па.: — Коляда, переслав Роман Карбівник. Колядували: ПП. Карбівники, Іван Сидорський, Микола Васюрка, і новоприбулі: Іван Васюрка, Петро Хомяк і Теофіль Дякун. Зложили жертву: по $20: Василь Копаниця; по $10: Григорій Марчук; по $5: Роман Карбівник, Іван Сидорський, Осип Осередчук, Микола Васюрко, Дмитро Матерецький, Михайло Мряка, Григорій Глущак, Петро Таксій, Михайло Стрихавський, Іван Бурлай, Іван Кривенко, Юрко Криса, Володимир Мудрий, Антін Галайда, Михайло Дияк, — Роман Караїм, Микола Масний, Осип Салик, Михайло Лещак; по $3: Ярослав Татомир; по $2: Петро Хомяк, Петро Шепеленко, Роман Довбуш, Стефанія Калитчук, Михайло Мельникович, Дмитро Чорний, Михайло Курко, Іван Розак, Василь Антін; по $1: Марія Горіхата, Іван Сухенко, Степан Нечепуренко, Микола Косович, Ілько Буравель, Михайло Павлівець, Олекса Касперський, Кирило Ільченко, Іван Іванісів, Іван Краснопуский, Микола Голь. Разом $ 157,00.

Ню Йорк, Н. Й.: В. Білий, чл. вкладка $5, даток $5, Михайло Букало $5, Ліґа Укр. Жінок, Відд. І. К. Пелещок, членська вкл. $10, Олександер Кузишин $5, Укр. Амер. Доп. Комітет з віча п. Смука, переслав В. Гомицький $30, Михайло Бурава, чл. вкладка $5, Р. Мандзій, чл. вкладка $ 5.

Рачестер, Н. Й.: Відділ Злуч. Укр. Амер. Доп. Ком., коляда, Р. Гладун $280, Дмитро Висоцький, вкл. $5, Й. Березенко, чл. вкл. $5, Шевчук, чл. вкл. $5.

Дальше буде).

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ПОШИРЕННЯ ВЕЛИКОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ видання І. Тиктора.

Тисячі й тисячі примірників ВІУ находяться вже в руках українців по всьому світі. Сотні примірників відходять тижнево на пошту. Нові й нові замовлення приходять не лише з Канади чи ЗДА, але також зі всіх сторін світу, де живуть тепер українці, як Англія, Австралія, Австрія, Арґентина, Бельгія, Бразилія, Голяндія, Франція, Німеччина, Норвеґія, Швеція, Параґвай, Уруґвай, Чіле, Венезуеля і з других країн нового поселення українських людей.

Вже вичерпується перший наклад ВІУ і ми приготовляємо другий.

Приймаємо нові замовлення як досі в ціні $12.00 за примірник. Хто пришле наш дводоляровий чек, платить за ВІУ лише $10.00.

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ на 992 (XXIV+968) сторін друку і 600 ілюстрацій, на гарному папері, ціла оправлена у полотно зі золото-друком та мистецькою обгорткою, це **НАЙДЕШЕВША КНИГА** за такі гроші.

ВІУ це найкращий подарунок своїм найближчим на уродини, іменини, вінчання, родинні свята і т. п. Це тривкий і корисний дарунок для дітей і внуків на ціле життя.

Не тільки в інших народів, але також і в нас книжка стала цінним подарунком.

ХАЙ ЖЕ БУДЕ ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ І В ВАС НАСТІЛЬНОЮ КНИГОЮ.

Замовлення посилайте на адресу:

I. TYKTOR, Publisher
P. O. Box 3597, Sta. B,
Winnipeg, Man., Canada.

(Політичне платне огол.) (Політичне платне огол.)

ТАРЗАН, ч. 231. Малпи на рятунок.

IN THE GUTTERAL APE TONGUE HE SHOUTED INSTRUCTIONS TO MOLAT---

---WHILE THE DROWNING FORMER CAVE MAN FOUGHT A LOSING BATTLE WITH THE RAGING WATERS.

---TO A POINT DIRECTLY IN THE PATH OF THE STRUGGLING BRONSON.

FORMING A CHAIN THEY SWUNG DOWN---

Несподівано Тарзан завважав, небезпеку приятелів. Він крикнув до Молата, що робити...

...а міжтим колишній печерний чоловік, потапаючи, боровся з филями.

Малпи послухали Тарзана і пігнали деревами просто на місце, де Бронсон тонув.

Вони створили живий ланцюг і...